

Innspill fra Litledalen barnehage SA, i Flekkefjord til høring om Storberget-utvalget

Litledalen barnehage SA har følgende innspill til høringen om Storberget-utvalgets rapport om ny finansiering av private barnehager.

Litledalen barnehage er en privat enkeltstående barnehage som drives som et samvirkeforetak. Barnehage ble bygget i 1990 av en gruppe foreldre med eierform som et andelslag. I 2011 kom det lovendring og da ble vi gjort om til et samvirkeforetak. Vi har helt siden barnehagen ble bygget vært en enkeltstående barnehage, det har stadig vært oppkjøpere «på døra» og ønsket å få oss med i større kjeder, men vi har valgt å drive som en enkeltstående barnehage. Vi har 50 plasser i barnehagen og ca 13 årsverk fordelt på 17-18 ansatte (inkludert renholder og kjøkken-assistent). Barnehagen har vært drevet som et andelslag og etter hvert samvirkeforetak nå i snart 32 år, og det har ikke vært tatt ut en krone i utbytte gjennom alle disse årene!

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal kunne vedta lokale forskrifter for finansiering av private barnehager.

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene skal få mulighet til å fastsette lokale forskrifter for finansiering av private barnehager. Dette vil Litledalen barnehage sterkt advare mot.

Ettersom barnehagene de senere årene er underlagt stadig strengere, nasjonalt fastsatte krav til kvalitet (for eksempel gjennom skjerpet pedagognorm og bemanningsnorm), er det avgjørende for private barnehager at reglene for finansiering også er nasjonalt fastsatt. Å åpne for lokale varianter av forskrifter vil øke forskjellsbehandlingen og svekke forutsigbarheten for private barnehager.

Flertallet vil gjøre det valgfritt for kommunene hvilken variant av finansiering de vil følge (nasjonale satser, nasjonal forskrift eller lokale forskrifter). Dette gir kommunene mulighet til å velge løsningen som gir kommunen lavere kostnader i egne barnehager, og dermed potensielt lavere inntekter for barnehagen vår.

Usikkerheten i forhold til tilskudd er jo egentlig det verste, at kommunen skal kunne endre tilskuddssatsene på relativt kort varsel vil føre til stor usikkerhet i forhold til å kunne planlegge driften og gjøre nødvendig vedlikehold, oppgraderinger og langsiktige investeringer. Hvis kommunene skal kunne styre dette vil det garantert bli store forskjeller fra kommune til kommune. Nå har jeg jobbet så lenge i denne sektoren og vært med siden før det var 85% likebehandling til det nå er tilnærmet likebehandling! Og ser med skrekk og gru på usikkerheten det vil medføre hvis en nå skal gå flere skritt tilbake og ta vekk den forutsigbarheten vi nå endelig har fått!

Pr i dag så har vi et godt forhold til kommunen både i forhold til tilskuddsberegning og samarbeid og deltakelse tilnærmet på lik linje med de kommunale barnehagene i forhold til kursing, kompetanseheving og oppfølging osv.

Men gjøres det endringer i finansieringsreglene slik at kommunene kan styre dette «som de vil» så vil jo det fort skape usikkerhet i forhold til å langsiktig økonomisk planlegging som f.eks i forhold til vedlikehold, oppgraderinger og investeringer.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen får større mulighet til å bruke skjønn i tilskuddsberegningen.

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene skal få mulighet til å unnta kostnader i kommunale barnehager fra beregningsgrunnlaget for tilskudd til private barnehager. Dette vil kunne gi lavere tilskudd til private barnehager. Flertallet argumenterer for at private barnehager ikke har nøyaktig samme kostnader som de kommunale barnehagene har. Litledalen barnehage støtter ikke flertallet.

Vi viser til mindretallets (PBLs) syn og mener prinsippet om økonomisk likeverdig behandling må ligge fast, og at retten til likebehandling har vært og er avgjørende for at private barnehager skal ha krav på tilskudd som setter dem i stand til å innfri lovpålagte krav til kvalitet og til å kunne videreutvikle tilbudet til barna.

Som nevnt over så har vi pr i dag et godt forhold til kommunen og føler oss inkludert og med på lik linje med de kommunale barnehagene ifht planer, kursing, oppfølging osv.

Men blir kommunene gitt adgang til å holde kostnader utenfor beregningsgrunnlaget så blir det veldig vanskelig og uforutsigbare økonomiske driftsforhold for private barnehager. Kommunalt skjønn høres ikke bra ut, har vært så lenge i denne bransjen og sett hvor store forskjeller det har vært i tilskuddssatser fra kommunen til kommunen opp igjennom de siste tiårene så det ønsker vi oss ikke tilbake til!

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal kunne stille krav til private barnehager.

Både flertallet og mindretallet i Storberget-utvalget foreslår mekanismer som skal gi kommunene større mulighet til å stille krav til private barnehager, enn de har i dag.

Litledalen barnehage anbefaler kvalitets- og mangfoldsmodellen. Den forplikter kommunene til å finansiere lokale krav til kvalitet, og sørger for at barnehager som ikke oppfyller nasjonale eller lokale kvalitetskrav, eller som ikke har ordnede lønns- og pensjonsbetingelser for sine ansatte, skal få avkortning i tilskuddene. Slik sikrer man av offentlige midler går til høy kvalitet i alle barnehager.

Litledalen barnehage anbefaler ikke flertallsmodellen (lokal samhandlingsmodell) fordi forslaget ikke inneholder mekanismer som gjør at private barnehager skal kunne stille krav om økonomisk likeverdig behandling for å oppfylle likeverdige krav.

Undersøkelser viser at pr i dag går 4 av 10 private barnehager med underskudd, og det viser jo at krav som kommer fra sentralt hold ikke er tilstrekkelig finansiert. Skal kommunen stille ytterligere krav til private barnehager SÅ MÅ det følge penger med ellers blir det enda flere private barnehager som går med underskudd og det vil føre til at mange private barnehager etter hvert blir lagt ned. Når oppsparte midler er brukt opp og de økonomiske driftsvilkårene ikke lenger er tilstede så betyr det kroken på døra 😞

Konsekvenser for barnehagen vår dersom pensjonstilskuddet reduseres til 11 prosent og avvikles.

Flertallet i Storberget-utvalget mener private barnehager får for mye utbetalt i pensjonstilskudd. De foreslår derfor å midlertidig redusere tilskuddet fra 13 til 11 prosent og gå over til kostnadsdekning fra 2023. Litledalen barnehage støtter ikke flertallet.

Selv om private barnehager gjennom pensjonstilskuddet i dag (13 prosent av lønnsgrunnlaget i de kommunale barnehagene) belaster kommunene med vesentlig lavere kostnader enn de kommunale barnehagenes pensjonsutgifter gjør (cirka 18 prosent av lønnsgrunnlaget i de kommunale barnehagene), har ansatte i private barnehager konkurransedyktige betingelser. Ansatte i PBL barnehager, og i barnehager med tilsvarende pensjonsordning, har altså like gode pensjonsytelser som ansatte i kommunale barnehager, men til en mye lavere kostnad for samfunnet.

Å finansiere pensjon helt eller delvis ved kostnadsdekning vil frata private barnehager insentivene til å forhandle frem gode avtaler til en lavest mulig pris. Litledalen barnehage mener også det er problematisk, rent prinsipielt, å gå over til kostnadsdekning. Prinsippet om økonomisk likeverdig behandling bygger på at private barnehager får tilskudd som baserer seg på kostnadene i tilsvarende kommunale barnehager, ikke kostnadene i egen barnehage.

Litledalen barnehage er dessuten svært kritisk til at det foreslås betydelige kutt i én del av finansieringen uten at det samtidig tas nødvendig hensyn den samlede finansieringen av barnehagene. Barnehagen minner om at mange private barnehager på andre områder er underfinansiert i større eller mindre grad.

For Litledalen barnehage vil en reduksjon i tilskudd fra 13 til 11 prosent bety et kutt i inntekter på ca 150.000 kroner. Et så stort inntekst bortfall vil selvfølgelig få konsekvenser ifht kvalitet, da må kostnader kuttes i form av mindre vikarbruk, mindre penger til leker og utstyr og mindre vedlikehold som på sikt vil kunne gå ut over barna og de ansatte.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal kunne redusere antall plasser i barnehagen vår.

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene gjennom såkalt «koordinert opptak» skal kunne gis verktøy for å redusere antall plasser i private barnehager i situasjoner hvor det er flere barnehageplasser enn barn i kommunen.

Litledalen barnehage viser til at ingen private barnehager i dag får tilskudd for plasser de ikke klarer å fylle med barn. Kommunene har dermed ingen kostnader ved «tomme» private barnehageplasser.

Litledalen barnehage mener dagens system med samordnet opptak fungerer veldig fint, der foreldrenes valg av barnehage styrer barnehagestrukturen i kommunene, og dette bør opprettholdes. Vi støtter dermed ikke flertallets forslag om koordinert opptak.

Konsekvenser for barnehagen vår dersom kommunen skal få forkjøpsrett ved salg av barnehagen vår.

Flertallet i Storberget-utvalget foreslår at kommunene skal få forkjøpsrett ved salg av private barnehager og vil ha et midlertidig forbud mot salg av private barnehager inntil en slik lovendring er på plass.

Litledalen barnehage kan ikke se at det er fornuftig bruk av offentlige midler at kommunene skal kjøpe opp velfungerende og populære private barnehager.

En avtale om forkjøpsrett vil gi kommunen en ensidig fordel for kommunen, fordi den gir kommunen en mulighet, men ingen plikt, til å tre inn i en allerede inngått avtale om salg av barnehagen.

Kommunen vil på denne måten få en forkjøpsrett uten at det skal ytes noe tilbake for dette. Kommunal forkjøpsrett vil også begrense eiers mulighet til å velge fritt hvem eier ønsker å selge barnehagebygget til.

Prisen vil også kunne påvirkes negativt når det er en risiko for utøvelse av kommunal forkjøpsrett.

Dette skyldes at forkjøpsretten vil være kjent for andre mulige kjøpere, og vil således kunne føre til begrenset interesse fra ellers interesserte kjøpere.

Konsekvenser av endringer i finansieringssystemet for barnehagens mulighet til videre kvalitetsutvikling.

Dagens finansiering av private barnehager bygger på en finansieringsmodell som er ressurskrevende og komplisert å håndtere for kommunene. Finansieringsmodellen skaper store forskjeller og stor uforutsigbarhet i rammevilkårene til barnehagene. Dagens system gir store insentiver til innsparinger og få insentiver til å satse på kvalitet for kommunene.

Litledalen barnehage mener mindretallets forslag til finansieringsmodell, kvalitets- og mangfoldsmodellen, er den best egnede modellen til å ta barnehagesektoren videre. Mekanismene i modellen vil gi jevnere kvalitet, jevnere finansiering og mer forutsigbare økonomiske driftsforhold for private barnehager.

Forenkling, forutsigbarhet, rettferdighet og etterprøvbarhet er viktige kriterier for en god fremtidig tilskuddsmodell. Det er også avgjørende at prinsippet om økonomisk likeverdig behandling av alle barn i alle barnehager ligger fast, og at barnehagenes rettigheter ikke svekkes.

Litledalen barnehage vil advare mot å gå videre med flertallets forslag, lokal samhandlingsmodell. Denne veier kommunens behov for styring tyngre enn hensynet til kvalitet i tilbudet til alle barn og foreldrenes mulighet til å velge barnehagen de ønsker.

Konsekvensene for private barnehager vil bli økt forskjellsbehandling og svekket forutsigbarhet, og dermed også dårligere kvalitet på tilbudet til barna og mer uforutsigbarhet for ansatte. Og siden vi vet at 4 av 10 private barnehager allerede går med underskudd så vil en eventuell overgang til en dårligere og mer uforutsigbar finansieringsmodell helt sikkert føre til stor frustrasjon og allerede på kort sikt at mange private barnehager rett og slett gir opp fordi det ikke er økonomiske driftsforhold for å drive videre!

Med hilsen

For Litledalen barnehage

Rune Jakobsen
Daglig leder